

29 januari 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats], aan de [straat],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. M.B.M. Kaaij,

tegen:

(wijlen) **[naam]**, (**[naam]**)
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Orde van de Nederlandse kapucijnen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 21 juni 2012. Op 10 augustus 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam] OFM Cap, Provinciale Overste van de Nederlandse kapucijnen. Op 20 december 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Tijdens de zitting was mr. C.H.W.M. Sterk verhinderd. Klaagster is verschenen. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mevrouw mr. M.B.M. Kaaij. Namens de Orde is verschenen [naam] OFM Cap, Provinciale Overste van de Nederlandse kapucijnen.

2. De klacht

- 2.1. Op 15-16 jarige leeftijd werd klaagster verliefd op een Katholieke jongen. Vanwege haar verliefdheid op deze jongen wilde klaagster, die niet van Katholieke huize was, wel catechismuslessen volgen om uiteindelijk Katholiek te worden. Van de stichting '[naam]' te [plaats] kreeg klaagster aangeklaagde toegewezen voor deze lessen. Aangeklaagde gaf de lessen aan klaagster in het klooster [naam] te [plaats] in het jaar [jaar-jaar]. Klaagster was 15-16 jaar oud.

Bij de eerste les zat klaagster aan tafel en kwam aangeklaagde dicht achter het krukje staan waarop klaagster zat. Hij streelde haar armen en drukte zijn onderlichaam tegen het lichaam van klaagster. Klaagster zat weerloos op de kruk en wist niet hoe ze hierop moest reageren. Klaagster probeerde een andere ontwijkende lichaamshouding aan te nemen, maar elke keer als zij dat deed, volgde het lichaam van aangeklaagde de veranderde houding van klaagster.

Elke volgende les bleef zich dit herhalen en aangeklaagde ging zelfs verder met zijn ongewenste handelingen. Aangeklaagde streelde behalve de armen van klaagster, haar schouders, borsten (onder haar blouse) en haar buik. Aangeklaagde bleef achter klaagster staan, terwijl hij klaagster, die op een krukje aan tafel zat, catechismusles gaf. Vrij snel pakte aangeklaagde van achter het krukje ook de hand van klaagster en begeleidde de hand naar zijn ontblote geslachtsdeel, dat zeer stijf aanvoelde voor klaagster. Klaagster probeerde een paar keer haar hand weg te trekken, maar aangeklaagde pakte steeds haar hand terug om vervolgens met de hand van klaagster masturbatiebewegingen te maken. Klaagster hoorde veel gehijg achter haar en opeens was het over. Klaagster was nog nooit zo geschrokken. Haar volgende les had zij afgezegd.

Onverschrokken ging aangeklaagde echter de volgende lessen door. De hand van aangeklaagde ging over de blote buik, benen en uiteindelijk 'graaide' aangeklaagde met zijn vingers in de vagina van klaagster en bleef aangeklaagde met zijn onderlichaam tegen klaagster 'aanrijden', terwijl klaagster nog steeds op het krukje aan tafel zat.

Vervolgens werd klaagster bij een andere les dwingend uitgenodigd om op de kloostertafel te zitten in een andere spreekkamer in het klooster. Toen klaagster op de kloostertafel zat, ging aangeklaagde voor het eerst vóór haar staan. Hij streelde haar borsten/buik en deed het broekje uit van klaagster en hij betaste haar vagina.

Vervolgens haalde hij zijn habijt op en de hand van klaagster werd weer naar het ontblote geslachtsdeel in erectiestand van aangeklaagde geleid. Uiteindelijk had aangeklaagde geslachtsgemeenschap met klaagster. Hij probeerde niet klaar te komen in klaagster en zijn sperma spoot hij op klaagster, de tafel en het tapijt, voor zover klaagster kan herinneren. Aangeklaagde had klaagster als 15-16 jarige ontmaagd.

Na die ene keer gedwongen geslachtsgemeenschap volgden er meerdere keren.

Klaagster denkt wel vijftien keer, op de tafel, tegen de muur en op de grond in diverse spreekkamers in het klooster. Aangeklaagde zoende klaagster nooit op de mond en hij gebruikte geen voorbehoedsmiddel.

- 2.2. Klaagster kreeg in de periode van misbruik opeens last van zware hoofdpijn en ging slecht zien. Ze werd door haar moeder naar de oogarts gestuurd. Bij de oogarts bleek dat de metingen van haar ogen goed waren, maar de oogarts zag dat klaagster volledig overspannen was en zij kreeg het advies om naar de huisarts te gaan. Tegen de huisarts vertelde zij het seksueel misbruik. Van de huisarts hoefde ze niet meer terug naar aangeklaagde, want hij zou dit wel bespreken met aangeklaagde. Nadien heeft ze aangeklaagde nooit meer gezien en gesproken. Ze kreeg een privédocent, te weten [naam].

- 2.3. Klaagster was emotioneel gebroken. Ze had geen gevoel meer. Ze was op. Hierdoor is haar relatie verbroken. Haar ‘dode’ gevoel heeft klaagster achtervolgd in de rest van haar leven. Klaagster blijft apathisch en voelt zich buitengesloten van de wereld. Ze kan moeilijk geven in relaties. Klaagster voelde zich bij aangeklaagde een speelbal. Later tijdens haar huwelijk werd dit herhaald. Aangeklaagde heeft het leven van klaagster afgepakt.
- 2.4. Het doel van de klachtenprocedure voor klaagster is om gehoord te worden, zodat deze klachtenprocedure een bijdrage kan leveren aan het verwerken van hetgeen haar is overkomen, erkenning van de klacht alsmede erkenning van het leed dat door dit misbruik is ontstaan en dat haar schadevergoeding wordt toegekend voor het geleden leed.

3. De inhoudelijke reactie op de klacht.

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

[naam] OFM Cap, Provinciale Overste van de Nederlandse kapucijnen, heeft namens de Orde een inhoudelijke reactie op de klacht gegeven.

Om recht te doen aan alle partijen heeft de Provinciale Overste onderzoek verricht in de archieven van de Nederlandse Provincie van de Orde. Het archief van het klooster aan de [straat] in [plaats] is nagekeken voor wat betreft de periode [jaar-jaar]. De verslagen van de stichting ‘[naam]’ in [plaats] zijn nagekeken over dezelfde periode. Uiteraard is ook het persoonsarchief van aangeklaagde geraadpleegd.

Er is gesproken met een medebroeder van aangeklaagde die in die jaren in [plaats] met de aangeklaagde in hetzelfde klooster gewoond heeft en tegelijk met hem verbonden was aan ‘[naam]’. Daarnaast is gesproken met een andere medebroeder van aangeklaagde die in [jaar-jaar] enige tijd in hetzelfde klooster te [plaats] heeft gewoond.

Er is geen aanwijzingen in de archieven gevonden die de klacht van klaagster ondersteunen. Behalve de klacht van klaagster hebben de Provinciale Overste geen andere klachten over mogelijk seksueel misbruik door aangeklaagde bereikt. Over aangeklaagde is verder weinig geschreven.

Hoewel de rapportages van de revalidatiearts van klaagster een goed beeld schetsen van de psychische en lichamelijke klachten waarmee klaagster te kampen heeft, kan ook uit deze rapportages niet of onvoldoende worden afgeleid dat deze klachten het gevolg is van seksueel misbruik door aangeklaagde. De Provinciale Overste kan de gebeurtenissen die klaagster in haar klaagschrift heeft geschetst dan ook niet bevestigen noch ontkennen. Hiermee is niet gezegd dat hij geen geloof hecht aan hetgeen klaagster heeft ervaren.

Indien in alle redelijkheid aangenomen mag worden dat aangeklaagde klaagster seksueel heeft misbruikt dan acht de Orde der Minderbroeders Kapucijnen dit misbruik zeer verwerpelijk. Er zijn in dat geval geen woorden voor het feit dat aangeklaagde misbruik heeft gemaakt van de afhankelijkheidspositie van klaagster. Het klaagschrift heeft ons diep geraakt, zeker wanneer zij beschrijft wat voor impact het misbruik op haar leven heeft gehad en nog heeft. De Provinciale Overste wil daarom de pijn erkennen die klaagster heeft geleden en nog lijdt vanwege hetgeen haar is aangedaan. Daarvoor biedt hij zijn oprechte verontschuldigheden aan. Namens de Nederlandse Provincie wil hij spijt betuigen voor hetgeen één van de medebroeders haar heeft aangedaan.

4. De beoordeling

- 4.1 Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-.K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2 Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.
- 4.3 Er zijn ongeveer 53 jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop en het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klaagster seksueel is misbruikt door aangeklaagde, zoals door klaagster in haar klaagschrift is beschreven. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Voorts heeft de Klachtencommissie kennis genomen van het e-mailbericht van mevrouw [naam] (voorheen [naam]), waarin zij heeft geschreven dat zij destijds in [jaar] door aangeklaagde is benaderd met het verzoek om les te geven aan klaagster. Dit sluit aan bij het verhaal van klaagster dat, nadat zij tegen de huisarts had verteld over het seksueel misbruik door aangeklaagde, niet meer terug hoefde naar aangeklaagde en een privédocent, te weten [naam], kreeg toegewezen. Daarbij komt dat aangeklaagde in strijd met een ongeschreven regel, zoals de Provinciaal Overste ter zitting heeft aangegeven, tijdens het lesgeven alleen was met een vrouw. Hetgeen aangeklaagde de mogelijkheid bood om klaagster seksueel te misbruiken. Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt dit naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.
- 4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde niet meer in leven is, kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klaagster is aangedaan. De Provinciale Overste heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Orde oprecht spijt te betuigen.
- 4.6 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal Overste van de Orde van de Nederlandse kapucijnen de klacht gegrond te verklaren, te erkennen dat aangeklaagde klaagster seksueel heeft misbruikt en namens de Orde spijt te betuigen over het leed dat klaagster in haar jeugd is aangedaan.

Dit advies is vastgesteld op 29 januari 2013 door mevrouw mr. B.F. de Poorter, voorzitter, mr. F.J.M. Walstock en mr. C.H.W.M. Sterk, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

De voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Provinciaal Overste en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Provinciaal Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 aan de Procedure geeft de Provinciaal Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Provinciaal Overste.